

«ΣΘΕΡΑΠΑΙΝΑ»
ΕΣΔΝΕ

32, Τεύχος 4
— Δεκ. 1993

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΩΝ – ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η εμπειρία και ο χειρισμός του stress κατά την άσκηση της νοσηλευτικής
2. Εξασφάλιση της ποιότητας φροντίδας: Παλαιά και νέα πρόκληση
3. Αξιολόγηση του θωρακικού πόνου: Νοσηλευτική προσέγγιση
4. Σήμερα: Σπουδαστές νοσηλευτικής στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Αύριο: Επαγγελματίες νοσηλευτές στο χώρο της υγείας;
5. Η μερική νοσηλεία στην ψυχιατρική περίθαλψη
6. Ο καρκίνος ως ενότητα στη βασική νοσηλευτική εκπαίδευση
7. Υγεία και γηρατειά
8. Περιεχόμενα έτους

CONTENTS

1. Stress and coping in nursing practice
2. Quality assurance: an old and new challenge
3. Assessment of chest pain: A nursing approach
4. Today: Nursing students at the T.E.I. of Athens. Tomorrow: Professional nurses in health environment
5. Partial hospitalization in psychiatric care
6. Cancer as a unity at the basic nursing education
7. Health in Old Age
8. Contents of the year 1993

NOSSILEFTIKI

ol 32, No 4
r – December 1993

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσηλευτριών - Νοσηλευτών
Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ' κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2, 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Αγιώτου - Δημοπούλου
Ε. Γουλιά
Α. Καλοκαιρινού
Μ. Μαλγαρινού
Α. Παπαδαντωνάκη
Ε. Πατηράκη
Α. Πορτοκαλάκη
Α. Ραγιά
Ε. Χαραλαμπίδου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Επίτ. Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών
Πύργος Αθηνών - Γ' Κτίριο
2ος όροφος - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοδεσμία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

Κ. & Γ. ΖΕΡΜΠΙΝΗ Ο.Ε.

Κεντρικό : Χαριλάου Τρικούπη 73, Αθήνα, Τηλ. 36 14 741
Εργοστάσιο : Σουλίου 10, Άγ. Δημήτριος, Τηλ. 99 42 382
Βιβλιοπωλείο : Μικράς Ασίας 76, Γουδί, Τηλέφ. 77 98 654

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/ές-Σπουδάστριες/ές ...	2500 δρχ.
Οργανισμοί-Εταιρείες-Βιβλιοθήκες ..	4500 δρχ.
Εξωτερικού	40 \$
Τιμή τεύχους	750 δρχ.
Τιμή τευχών 1990, 1991	600 δρχ.
» » 1985 - 1989	500 δρχ.
Παλαιότερα τεύχη	400 δρχ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η εμπειρία και ο χειρισμός του stress κατά την άσκηση της νοσηλευτικής	181
Α.Χ. Ραγιά	
2. Εξασφάλιση της ποιότητας φροντίδας: Παλαιά και νέα πρόκληση	189
Χ.Δ. Πλατή	
3. Αξιολόγηση του θωρακικού πόνου: Νοσηλευτική προσέγγιση	197
Δ.Β. Ακύρου	
4. Σήμερα: Σπουδαστές νοσηλευτικής στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Αύριο: Επαγγελματίες νοσηλευτές στο χώρο της υγείας;	204
Γ. Φασόη, Μ. Κελέση, Α. Καυγά, Μ. Σαουνάτσου	
5. Η μερική νοσηλεία στην ψυχιατρική περίθαλψη ...	214
Ε. Γλούφτιση, Α. Καραστεργίου	
6. Ο καρκίνος ως ενότητα στη βασική νοσηλευτική εκπαίδευση	218
Χ. Λεμονίδου	
7. Υγεία στα γηρατειά	220
Μ. Αβραμικά	
8. Περιεχόμενα έτους	223

CONTENTS

1. Stress and coping in nursing practice	181
A. Raya	
2. Quality assurance: an old and new challenge ..	189
Ch. Plati	
3. Assessment of chest pain: A nursing approach .	197
D.B. Akyrou	
4. Today: Nursing students at the T.E.I. of Athens. Tomorrow: Professional nurses in health environment	204
G. Fasoi, M. Kelesi, A. Kayga, M. Saounatsou	
5. Partial hospitalization in psychiatric care	214
E. Glouftsi, A. Karastergiou	
6. Cancer as a unity at the basic nursing education	218
Ch. Lemonidou	
7. Health in Old Age	220
A. Avramika	
8. Contents of the year 1993	223

ζουν. Σπουδαιότερα είναι η αγάπη, η αφοσίωση, ο βαθύς σεβασμός, η συνεχής προσπάθεια και η απόλυτη υπακοή και πειθαρχία στις συμβουλές και οδηγίες του γιατρού.

Κύρια μέτρα είναι η προληπτική ιατρική εξέταση, η εφαρμογή των αρχών της υγιεινής και της αποκατάστασης, η ψυχολογική υποστήριξη και η προστασία των γερόντων.

Η παροχή νοσηλευτικής φροντίδας ποιότητας στους ηλικιωμένους αποδίδει αποτελέσματα αξιόλογα, αξιέπαινα και η προσφορά της στους γέροντες και την κοινωνία είναι ανεκτίμητη. Στους συντελεστές προσφέρει την ευδαιμονία του «ευ πράττειν» και ακόμη μειώνει τα βάρη μιας τόσο εξαντλητικής προσπάθειας η οποία είναι επιβεβλημένη και αναγκαία.

Οι σύνδεσμοι μέλη του Διεθνούς συμβουλίου Νοσηλευτών, επιβεβαιώνουν την απόφαση των Νοσηλευτών ανά τον κόσμο για την προσφορά νοσηλευτικής ποιότητας στους ηλικιωμένους.

Με το σύνθημα «Υγεία στα γηρατειά» σκοπός μας είναι να ασχοληθούμε σοβαρά με τον ηλικιωμένο και να συνεχίσουμε τη μάχη: όχι μόνο για να προσδέσουμε περισσότερα χρόνια στη ζωή τους, αλλά κυρίως να δώσουμε νόημα και χαρά στα χρόνια τους.

Μέσα σ' αυτό τον κόσμο οι ηλικιωμένοι βρίσκουν τον εαυτό τους απροετοίμαστο για τη ζωή του απόμαχου. Μετά από μια ζωή υπεραπασχόλησης, το αίσθημα του άχρηστου συχνά κυριαρχεί, η μοναξιά τους περιβάλλει, το αποκαλούμενο χάσμα γενεών τους συντρίβει ηθικά, και η αρρώστεια όταν τους χτυπήσει την πόρτα δημιουργεί πολύ περισσότερα προβλήματα από ό,τι στο παρελθόν. Προβλήματα που απαιτούν εκτός της οικογενείας από την πολιτεία μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Λίγες είναι οι κοινωνίες που διαθέτουν κρατική μέριμνα για τους υπερήλικες σε επίπεδο υψηλό, ώστε να εξασφαλίζουν στην 3η ηλικία ζωή αξιοπρέπειας και σεβασμού.

Στην Ελλάδα Γηριατρικές υπηρεσίες καλά οργανωμένες δεν υπάρχουν, η αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας υπερηλίκων γίνεται κυρίως στα Νοσοκομεία, στο σπίτι και όταν υπάρχουν δυσκολίες στην οικογένεια, στους οίκους ευγηρίας.

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε το προβάδισμα του Νοσοκομείου μας με την οργάνωση και λειτουργία εξωτερικού γηριατρικού Ιατρείου που εί-

ναι και το μοναδικό στην Ελλάδα στα πλαίσια γενικού Νοσοκομείου.

Δεν φτάνει όμως.

Προτάσεις

Προβάλλεται επιτακτική η ανάγκη για:

—Δημιουργία «Γηριατρικής Κλινικής-Γηριατρικής Νοσηλευτικής Μονάδας» στα πλαίσια Γενικού Νοσοκομείου.

—Βελτίωση των γηροκομείων και επάνδρωσή τους με αρκετό Νοσηλευτικό, Ιατρικό, Κοινωνικούς λειτουργούς και βοηθητικό προσωπικό.

—Καθιέρωση ειδικότητας Γεροντολογικής Νοσηλευτικής μετά τη βασική εκπαίδευση.

Οι γνώσεις, μέθοδοι και εφαρμογές της Γεροντολογικής Νοσηλευτικής, διευρύνουν τα όρια και τις δυνατότητες της Γενικής Νοσηλευτικής, την εμπλουτίζουν και την ολοκληρώνουν σαν έργο, σαν αποστολή και σαν λειτουργήμα.

—Οργάνωση προγραμμάτων συνεχούς εκπαίδευσης για υπερήλικες στην κοινότητα ώστε οι Νοσηλευτές καθώς και οι εκπρόσωποι άλλων επαγγελματιών υγείας να βοηθούν τους υπερήλικες να διατηρούνται δραστήριοι και χρήσιμοι στη ζωή.

—Ανάγκη να προστεθεί ζωή στα πολλά χρόνια ζωής.

Η ζωή στα χρόνια τα πολλά θα προστεθεί μόνο όταν οι κοινωνίες ανακαλύψουν την ανθρώπινη αξία του ηλικιωμένου και του επιτρέψουν να ζει μέσα στην κοινότητα και έξω από τα ιδρύματα και αυτό βέβαια όσο είναι δυνατό.

Ο σεβασμός για τα γηρατειά και η έμπρακτη αγάπη προς τους γέροντες θεωρήθηκε σαν το πρώτο ηθικό και κοινωνικό χρέος και σαν η βάση του πολιτισμού μας. Είναι πλέον καιρός η Νοσηλευτική να πάρει πιο ενεργό θέση και στάση στην καθιέρωση πολιτικής και σαν δέσπιση κατευθυντηρίων γραμμών για την περίθαλψη και την φροντίδα υγείας των υπερηλίκων και των χρονίως πασχόντων.

Όχι μόνο γιατί σαν Νοσηλεύτριες έχουμε την γνώση και την εμπειρία αλλά γιατί έχουμε χρέος και καθήκον. Αυτή είναι μια μεγάλη πρόκληση για την Νοσηλευτική και τις Νοσηλεύτριες.

Αρχικά να πετύχουμε την ανεξαρτησία και την αυτοεξυπηρέτηση, προωθώντας την υγεία και την πρόληψη των ασθενειών στους νεώτερους ηλικιωμένους στις οικογένειες και στις κοινότητες.

Στη συνέχεια να γίνουμε μια κοινωνική δύναμη για την ανάπτυξη μακροχρονίων συστημάτων υγείας για την αντιμετώπιση των εξαρτημένων ηλικιωμένων με πολλά σοβαρά προβλήματα, ενδιαρρύνοντας και την οικογένεια να λαμβάνει μέρος στη φροντίδα τους.

Θα πραγματοποιηθεί ο στόχος μας «Υγεία στα γηρατειά» μόνο όταν τόσο οι μεγαλύτερες Νοσηλεύτριες όσο και οι νεώτερες συνεχίσουμε να περιβάλλουμε τους ηλικιωμένους μας με σεβασμό αλλά και να τους φροντίζουμε με στοργική νοσηλεύουσα αγάπη, στην έρημο από αγάπη διαστημική εποχή μας.

Είναι τιμή και προνόμιο η νοσηλεία των ηλικιωμένων που βρίσκονται στα «σύνορα της ζωής». Οι ηλικιωμένοι μας έχουν διδάξει, μας έχουν δώσει πολλά.

Αύριο εμείς θα είμεθα ηλικιωμένοι οι οποίοι σήμερα τους ανακουφίζουμε με τη νοσηλεία.

Βιβλιογραφία

1. Μαλγαρινού Μ., Γουλιά Ε.: Η Νοσοκόμος κοντά στον υπερήλικα - Αθήνα 1985.
2. Πρακτικά Ι' Πανελληνίου Νοσ/κού Συνεδρίου «Φροντίδα υπερηλίκων - Πρόκληση και δυνατότητα για τη Νοσηλευτική» - Αθήνα 1983.
3. Ραγιά Α.: Βασική Νοσηλευτική - Αθήνα 1987.
4. Τζημουράκα Αθ.: Τα γηρατειά και τα προβλήματά τους - Θεσ/νίκη 1987.
5. Χατζηπαλή Ε.: Γεροντική ή τρίτη ηλικία - Αθήνα 1991.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ο Σύλλογος Συνεργασίας Επιστημόνων Υγείας, ο Σύλλογος Αποφοίτων Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Προληπτικής Ιατρικής και Διατροφής, διοργανώνουν:

1. 5ο Ετήσιο Πανελλήνιο Συμπόσιο: Πρόληψη και σύγχρονη θεραπεία αθλητικών κακώσεων στις 18-20 Φεβρουαρίου 1994, στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων.

2. 2ο Ετήσιο Πανελλήνιο Συνέδριο: Η κοινωνική διάσταση της διατροφής - υγείας το 2.000, στις 4-6 Μαρτίου 1994.

3. 6ο Ετήσιο Πανελλήνιο Συνέδριο Προληπτικής Ιατρικής και Οδοντιατρικής, στις 18-20 Νοεμβρίου 1994, στην Αθήνα.

Πληροφορίες: Ο. Περίδης, τηλ: 5754942.

Το 7ο Ετήσιο Επιστημονικό Συνέδριο του EACE (European Association for Cancer Education), θα γίνει στο Πόρτο της Πορτογαλίας στις 27-30 Απριλίου 1994. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στα γραφεία του ΕΣΔΝΕ.